

λοιπὴν Ἰλιάδα. Ἀλλ' ὁ Κ. Μιούρ κατέδειξε πᾶσαν εὐσταχώτερον εἰσάγεται τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο εἰς τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος, ἅρ' ὅ,τι ἡ μίμησις αὐτοῦ εἰς τὴν Αἰνιάδα, καὶ μετὰ πόσης θαυμασίας ἐπιμελείας καὶ ἐπιδεξιότητος ὁ Ἕλλην ποιητὴς προπαρασκευάσει τὴν λαμπρὰν περιγραφὴν ταύτην. Ὁ Ἀχιλλεύς μανθάνει ὅτι ἀπώλεσε τὴν πανοπλίαν του, τὰ ἱερὰ ὅπλα ἃ οἱ θεοὶ αὐτοῖς ἐδώρησαν τῷ πατρί του Πηλεΐ, συγχρόνως ἐνῶ μανθάνει τοῦ Πατρόκλου τὸν θάνατον, καὶ κατὰ τὴν συνέντευξίν του μετὰ τῆς μητρὸς του παραπονεῖται πικρῶς διὰ τοῦτο. Καὶ ὅταν ὁ ἴδιος ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκδικήσεώς του τὸ λησμονῇ, ἡ Θέτις φυσικῶς τῷ ἐπενθυμίζει ὅτι δὲν δύναται νὰ κινηθῇ ἄοπλος κατ' αὐτοῦ, καὶ τῷ ὑπότχεται νὰ τῷ φέρῃ ὅπλα κατεσκευασμένα ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἀποδίδει εἰς τὴν ἑλλειψίν τῶν ὁπλῶν του ὅτι δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ἕλληνας πολεμιστὰς, ὡς διετάττετο ὑπὸ τῆς Ἥρας ῥητῶς, ἀλλ' ἐβιάζετο νὰ τοὺς συνδράμῃ μόνον διὰ τοῦ τρόμου ὃν ἐνέπνευσεν ἡ μεγάλη κραυγὴ τοῦ ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπιταί λεπτομερὲς διήγησις τῆς ἀνόδου τῆς Θέτιδος εἰς τὸν Ὀλύμπον, καὶ τῆς συνευτέξεως αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἡφαίστου, καὶ ἀκριβὲς περιγραφὴ τοῦ ἐργαστασίου καὶ τῶν μηχανῶν τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ἐπιμελῶν προπαρασκευῶν πρὸς παραγωγὴν μεγάλου τινὸς ἔργου, μέλλοντός τινος ἀριστουργήματος τοῦ θείου ἀριστοτέχνου. Ὅλαι αἱ προδιαθέσεις αὗται (παρατηρεῖ ὁ Κ. Μιούρ) δὲν εἶχον βεβαίως σκοπὸν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀπλὴ εἰσαγωγὴ τῆς ἐν ὀλίγοις στίχοις διαλαμβανομένης εἰδήσεως, ὅτι ὁ Ἡφαίστος κατασκεύασε διὰ τὸν ἥρωα ἀσπίδα, κράνος καὶ θώρακα, ἴσως καὶ μετὰ τῆς νύξεως ὅτι ἡ πρώτη ἦτον ἐπίκοσμος.

Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καὶ ἡ περιγραφὴ τῆς ἀσπίδος ἀπετέλει μέρος τοῦ ἀρχικοῦ ποιητικοῦ σχεδιάσματος τοῦ Ὀμήρου, ἢ νὰ συνδέσωμεν μετ' αὐτῆς, ὡς μέρος τοῦ αὐτοῦ αὐτοτελοῦς ποιήματος, ὅλα τὰ προῤῥηθέντα χωρία τῆς δεκάτης ὁγδόης ῥαψωδίας, ὅσα προφανῶς χρησιμεύουσιν ὡς εἰσαγωγικά τοῦ ἀμιμήτου ἐκείνου ἐπεισοδίου. Τινὰ αὐτῶν ὁμῶς εἰσὶ τόσον συμπτῶς συνυφασμένα μετὰ τῆς ὅλης διηγήσεως, καὶ τόσον ἀναγκαῖα εἰς τὴν πρόοδον τοῦ μύθου, ὥστε φαίνεται ἐντελῶς ἀδύνατον ν' ἀποσπασθῶσιν· οὕτως ἡ ἀσπίς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κλεῖς τῆς δεκάτης ὁγδόης ῥαψωδίας· καὶ ἡ μόνη ἄλλη δυνατὴ ὑπόθεσις εἶναι, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ ῥαψωδία, μετὰ τῶν τριακονταεννέα πρώτων στίχων τῆς ἐπομένης, ἀπετέλει ποτὲ ποίημα κεχωρισμένον καὶ ἰδιόρρυθμον. Ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία αὕτη καταφυγὴ φαίνεται ἀδύνατος ἐξ αἰτίας τῆς ἰδίας θέσεως ἣν ἐπέχει· ἡ ῥαψωδία αὕτη ὡς πρὸς τὸν ὅλον μῦθον τῆς Ἰλιάδος. Αὕτῃ τῷ ὄντι εἶναι τοῦ δράματος ἡ ἀκμὴ, ἡ μετὰβασις ἀπὸ τῆς μῆνιος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως ἀναγκαιότατον μέρος πρὸς σύνδεσμον τῶν δύο τούτων μεγάλων διαιρέσεων τοῦ ποιήματος, μεθ' ὧν ἑκατέρως συνδέεται ἀδιαιρέτως.

Μεταξὺ τῶν πρωτίστων ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος τὸ μόνον δυνάμενον τῷ ὄντι νὰ ἐκληρῇ ὡς ὑπάρξαν

ποτὲ αὐτοτελές, εἶναι ἡ δεκάτη ῥαψωδία ἡ ἡ Δολώνεια, ὡς τὴν ὀνομάζουσι συνήθως οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί. Ἀλλὰ τόσον ἐξιδιάζονται εἶναι αἱ περιστάσεις ὡς πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο, ὥστε οἱ αὐτοὶ λόγοι οἵτινες ἤθελον μᾶς πείσει νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς ἀποκεχωρισμένον, πρέπει νὰ μᾶς πείσωσι περὶ τοῦ ἐναντίου ὡς πρὸς τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν. Ἡ ἐντελής μόνωσις τοῦ ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπον ποίημα παρετηρήθη πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐξηγήθη ὑπὸ τινῶν ἀρχαίων κριτικῶν ἤδη διὰ τῆς ὑποθέσεως ὅτι ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ μὲν τοῦ Ὀμήρου, ἀλλ' ὡς κεχωρισμένον ποίημα, πρῶτον ἐπὶ Πεισιστράτου συμπεριληφθέν εἰς τὴν Ἰλιάδα· ὑποθέσεως περιέργου μάλιστα διότι εἶναι ἡ μόνη πρὸς τὴν Βολφιανὴν σχολὴν προσέγγισις ἣν εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς γραμματικοῖς. Ὁ Κ. Μιούρ ὁμῶς ὑπερασπίζεται, καὶ, ὡς φρονοῦμεν, ἐπιτυχῶς, τὴν Ὀμηρικὴν γνησιότητα τοῦ ὕρου καὶ τῆς στιχυργίας τοῦ χωρίου τούτου, προσεπιφέρον, ὅπερ ὁμῶς φαίνεται ὑπερβολή, ὅτι ὀλίγα μέρη ἀμφοτέρων τῶν ἐπῶν φαίνονται ἀξιώτερα γνησίας Ὀμηρικῆς καταγωγῆς· ἐξ ἐναντίας ὁ Κ. Γρῶττος ἀκριβέστερον ἐκφράζει τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἡ ῥαψωδία αὕτη ἀποτελεῖ, ὅταν λέγῃ ὅτι φαίνεται ἐκρεύτατα ἐκ ταπεινοτέρας ἐμπνεύσεως, καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι τὸ καθ' ἡμᾶς ἡ Ἰλιάς δὲν θὰ ἐβλάπτετο ἂν ἐστερεῖτο τοῦ χωρίου τούτου. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δὲν δύναται ἄρα νὰ ῥηθῇ παρὶ διαφόρων μερῶν ὅλων τῶν μακρῶν ποιημάτων; Καὶ εἶναι δυνατόν ν' ἀπαιτηθῇ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ὀμήρου νὰ ᾖναι πάντοτε ἴσος πρὸς ἑαυτὸν;

(Ἀκολουθεῖ).

ΙΝΔΙΑ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδε Φυλλάδ. ΚΑ').

« Καὶ κατὰ πρῶτον εἰσῆλθομεν εἰς ἑδὸν πλατεῖαν καὶ πολυάνθρωπον. Ὡραῖα κτίρια Μαυρουσιανᾶ, καὶ θόλοι κατὰ τὸν Ῥωτικὸν ῥυθμὸν, καὶ μιναρέδες ἀναρίθμητοι ἐφαίνοντο πανταχόθεν. Ἰππεῖς φοροῦντες καπιμίρεια καὶ ἐνδύματα χρυσοῦρα, καλπαζόντες καὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ πεζῶν λογχοφόρων ἢ κρατούντων σπάθην γυμνήν, ἄλλοι καθήμενοι ἐπὶ χρυσῶν φορεῖων ἀνοικτῶν, εἰς χεῖρας ἔχοντες μικροὺς ναργιλέδας, καὶ περιφρουρούμενοι ὑπὸ πλήθους ὑπηρετῶν πεζῶν ἢ καθημένων ἐπὶ καμήλων χρυσοπρατίνων, σωρὸς ἐλεφάντων πυργοφόρων, ἐρ' ὧν ἀνεπαύοντο Ἰνδοὶ καπνίζοντες καὶ συνδιαλεγόμενοι, καὶ στίφη Ἀφγανῶν ἀγρίων σειομένων ἐπὶ καμήλων γιγαντιαίων, διετταυροῦντο ἀναιῶς. Πρὸς τὴν ἄκραν δὲ τῆς πλατείας καὶ εὐρυχώρου ταύτης ὁδοῦ, ἶδον πύλην μεγαλοπρεπεστάτην Μαυρουσιανὴν, πέραν τῆς ὁποίας ἀνυψοῦντο μιναρέδες περίκομφοι καὶ θόλοι ὀλόχρυσοι ὡς οἱ τοῦ ἐν Μόσχᾳ Κρεμλίνου.

» Ἡ πόλις Λουκνὸν κατοικεῖται ὑπὸ τριακοσίων

χιλιάδων ψυχῶν. Ὁ βασιλεὺς ἔχει πολλοὺς θρόνους, εἰς δὲ μόνον ἐξ αὐτῶν τὸν ὁποῖον ἐπισκέφθην, χρυσότευκτος καὶ ἀδαμαντοκόλλητος, ἔχει ἀξίαν ἑπτὰ σχεδὸν ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Τὰ δημόσια εἰσοδήματα ἀναβαίνουν εἰς τεσσαράκοντα καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια δραχμῶν, εἰ δὲ Ἀγγλοὶ βεβαιώσιν ὅτι, εἰ ἦσαν κύριοι τοῦ βασιλείου αὐτοῦ, ἤθελον εἰσπράττει ἑκατόν.

• Ἐπισκέφθην καὶ τὸν βασιλικὸν κήπον ὁποῖα ἀφθονία ῥόδων, ἰάσμων, πορτογαλλεῶν καὶ κυπαρίσσω! Νομίζεις ὅτι εὐρίσκεισαι εἰς τὴν Σικελίαν. Καὶ ἀνὰ μέσον ὧν αὐτῶν, βλέπεις χαριέστατα σκηνώματα ἐκ μαρμαροῦ λευκοῦ, καὶ λουτρά παντοδαπά. Ἐνίοτε ἐπισκέπτεται αὐτὸν καὶ ὁ βασιλεὺς μετὸν γυναικωνίτιν του. Ὁ κηπουρὸς, ὅστις εἶναι ἐκ τῶν ἐπισήμων τῆς Αὐλῆς, παρεπονεῖτο ὅτι δασύς ἐλθῶσιν εἰς τὸν κήπον αἱ οὐρὶ τοῦ παιδισκίου, καταπατοῦσι, καταστρέφουσιν, ἐκρίζουνσι τὰ ἄνθη, καὶ ῥυπαίνουσιν τὰ σκηνώματα.

• Μετὰ τὸν κήπον ἐπισκέφθημεν τοὺς ῥινοκέρωτας τοῦ βασιλέως, φυλαττομένους ἐντὸς περιβόλου ὅπου ὑπάρχει τὸ μαυσωλεῖον τοῦ προσφιλοῦς ἵππου του, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς ἐλέφαντας αὐτοῦ, ἀριθμώμενους περὶ τοὺς τετρακοσίους. Σημειώτέον δὲ ὅτι ἕκαστος τῶν μεγιστάνων τῆς Λουκνότης ἔχει ἀνὰ δέκα.

• Καθ' ἣν στιγμὴν γράφω τὴν παρούσαν, ψιττακοὶ ἄγριοι κάθονται ἡσύχως πρὸ τῶν παραθύρων μου διότι εἰς ὅλας τὰς Ἰνδικὰς πόλεις ὅπου δὲν ἐκτείνεται τῶν Ἀγγλῶν ἡ ἐξουσία, δὲν τοὺς φρονέουσι.

• Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθομεν εἰς τὸ μαυσωλεῖον ἡγεμόνος τινός, ἢ μᾶλλον εἰς ἐξαισίαν αἰθουσαν μαρμαρίνην ὅπου τρεῖς μολλάδες ἀνεγίνωσκον τὸ Κοράνιον, εὐχόμενοι ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀποθανόντος. Οἱ μολλάδες, ἅμα ἰδόντες ξένους διέκοψαν τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ στραφέντες πρὸς ἡμᾶς, ἀπέδελον τὰς διόπτρας τῶν. Ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ὅστις με συνώδευε, χαιρετίσας αὐτοὺς, τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν. Περὶ τὸ μαυσωλεῖον τοῦτο, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ ἀπεράντου περιοχῆς, ὑπάρχουσι σχολεῖα τῆς Περσικῆς, ἐπιμαρτυροῦντα ὅτι ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἡγάπα τὰ γράμματα.

• Ἐπισκέφθην καὶ ἄλλο μαυσωλεῖον βασιλέως, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἶδον σημαίας ἀρχαιοτάτας, πολὺ περιέργους, ἐχούσας ἐπὶ κορυφῆς πλάκας ἀργυρᾶς ἢ σιδηρᾶς καὶ χεῖρας γιγαντιαίας. Τὸ κεφαλοδέσμιον τοῦ ἀποθανόντος εὐρίσκετο ἐκεῖ. Καὶ δύο τίγρεις ἀργυραῖ, μεγέθους φυσικοῦ, ἀξιολόγως κατεσκευασμέναι, ἴσταντο ἑκατέρωθεν τῆς λάρνακος ἢ τοῦ σαρκοφάγου, κατεσκευασμένου με κασιμίρεια καὶ ἄλλα ὑφάσματα περίχρυσα· τὸ ξίφος καὶ ἡ κατάμαυρος ἀσπίς του ἐκείντο ἐπὶ τοῦ τάφου. Παρέκειντο δὲ καὶ ἵπποι τέσσαρες ἀργυρότευκτοι, ὕψος ἔχοντες τραπέζης, καὶ βασταζόμενοι ὑπὸ οὐρὶ πτερυγοφόρων καὶ Βαχαδούρων, ἢ ἡμιθέων τῆς Ἰνδίας.

• Ἐνῶ μίαν τῶν ἡμερῶν κατέβην τοῦ ἐλέφαντός μου διὰ νὰ ἰχνογραφήσω κάμηλον ἐφ' ἧς ἐκάθητο Ἰνδὸς ὅστις σταθεῖς με ἠτένιζεν, ἤκουσα θόρυβον καὶ

βοὴν πολλήν, καὶ ἶδον στίφος ἀνθρώπων φερόντων ξίφη γυμνά καὶ δρομώντων δρομαίως κατὰ τοῦ λαοῦ. Οὗτοι διαδάντες πλησίον μου μ' ἐχαιρέτισαν. Καὶ οἱ μὲν ἐκράτουν ῥάβδους ἀργυρᾶς, οἱ δὲ σημαίας ἐρυθρᾶς, καὶ ἄλλοι λόγχας, σπάθας, τηλεβόλα, τόξα, βέλη καὶ ἀσπίδας. Τέσσαρες δὲ δρομάδες φέρουσαι στρατιώτας παρηκολούθουν αὐτούς. Μετὰ ταῦτα ἐφάνη λαμπρὰ συνοδία ἱππέων, προηγουμένη τοῦ διαδόχου τοῦ βασιλέως καθημένου ἐπὶ φορείου ἀνοικτοῦ, ὅστις, ἅμα διαδᾶς, ἔστειλε πρὸς ἐμὲ δύο ἐκ τῶν ὁπαδῶν του διὰ νὰ ἐξετάσωσι τίς ἦμην. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι δὲν ἀπεκρίθην, ἐξ αἰτίας ἀπλουστάτης . . . ὥς μὴ γνωρίζων τὴν Ἰνδικήν.

• Μετὰ ταῦτα ἤρχοντο τρεῖς ἐλέφαντες, ὁ μὲν σκηνώμα λαμπρὸν ἐπὶ τῆς ῥάχεις, ὁ δὲ ὑπηρέτας τρεῖς φέρων, καὶ ὁ τρίτος κλίμακα δι' ἧς ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον οἱ ἀναβάται τοῦ πρώτου. Μετὰ τὰ τρία ταῦτα ζῶα, ἐφθασε τρέχον ἀπὸ ῥυτῆρος ἀπόσπασμα οὐστάρων κωμικωτάτων, φερόντων σημαίας μικρᾶς, καὶ περικεφαλαίας ὁμοίας ἐκείνων αἰτίνες ἦσαν τὸ πάλαι ἐν χρήσει εἰς τὴν Εὐρώπην.

• Ἐνταῦθα καθὼς καὶ εἰς τὰ πλείοτερα μέρη τῶν Ἰνδιῶν, οἱ ἐντόπιοι δοξάζουσιν ὅτι ὅλη ἡ Εὐρώπη κατοικεῖται ὑπὸ Ἀγγλῶν. Κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς, Εὐρώπη καὶ Ἀγγλία εἶναι τὸ αὐτό. Ἐάν, φερ' εἰπεῖν, ὁμιλήσης πρὸς αὐτοὺς περὶ Ῥώσων, υποθέτουσιν ὅτι αὐτοὶ συγκροτοῦσι φυλὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν!

• Ὅτε κατὰ πρότον ἐπεχειρίσαμεν νὰ γράψωμεν περὶ Ἰνδίας, εἰπομεν ὅτι, καὶ χωρὶς νὰ σαλεύσωμεν ἀπὸ τὸν σκίμποδά μας, καὶ χωρὶς νὰ δαπανήσωμεν εἰμὴ ὀλίγας τινὰς δραχμὰς, (δεκαεὶς μόνον!) μαθαίνομεν πολλὰ περίεργα τοῦ περιέργου ἐκείνου τόπου. Καθὼς Ἕλληνας γνωρίζων καὶ ἔχων τὰς ἐξείς τῶν ὁμοεθνῶν μου, καὶ κρίνων ἐκ πείρας περὶ αὐτῶν, πιστεύω ὅτι δὲν τοὺς δυσταρεστεῖ ἡ διπλῇ αὐτῇ οἰκονομία. Ἀλλ' εἰ ἂν ἀπεφασίζομεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ θαυμάσια πόλεως, τῆς Λαχόρης ἐξ ὑποθέσεως, ἀκμαζούσης μὲν πρὸ μικροῦ, καταστροφείσης δὲ, ὅχι ἀπὸ λοιμῶν, λιμῶν, σεισμῶν, καταποντισμῶν, ἢ ἐμφύλιον πόλεμον, ἀλλ' ἀπὸ τὸν λεγόμενον κατὰ τὴν Εὐρώπην πολιτισμῶν, τότε, καὶ τὸς ἐξείς ταύτας ἂν ἠρνούμεθα, δηλαδὴ καὶ τὸ γλωσσόκομον ἂν ἠνοίγομεν, καὶ τὰς οἰκιακὰς ἐμβάδας ἂν ἀπεβάλλομεν, πῶς ἠθέλομεν κατορθώσαι νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν περιέργειάν μας; Θέλομεν ἄρα ἀναγκασθῆναι νὰ παρακολουθήσωμεν καὶ πάλιν τὸν Γάλλον περιηγητὴν, καὶ ἐλαττοῦντες κατὰ δέκα ἔτη τὴν ἡλικίαν μας, καὶ ταχυδρομοῦντες μετ' αὐτοῦ, νὰ μεταδῶμεν πρὸ τῶν κατακτητῶν Ἀγγλῶν εἰς τὴν Λαχόρην.

Ἀλλὰ πῶς θέλομεν ταχυδρομήσει; τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας κατὰ τὴν Ἰνδίαν δὲν εἶναι ὅποια κατὰ τὴν Εὐρώπην. Ἐνῶ ἐνταῦθα ἡ ἐπιστήμη ἀγωνίζεται ν' ἀντικαταστήσῃ εἰς τὰ ζῶα τὰς μηχανάς, διὰ ν' ἀπελευθερώσῃ τοῦ ζυγοῦ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ ἐξ ἐναντίας, ὅχι πλέον τὰ ἄλογα ταῦτα πλάσματα, ἀλλ' ἡ εἰκὼν αὐτῇ καὶ ἡ ὁμοίωσις τοῦ Ὑψίστου, ὑποβάλλεται εἰς ἔργα κτηνῶν. Τὸ ὄχημα ἐφ' οὗ σᾶς προτείνω νὰ ἀναβῆτε, εἶναι ἀπλοῦν φορεῖον, καὶ οἱ ἔλκοντες, ἢ μᾶλλον οἱ βαστάζοντες αὐτό, εἶναι . . . ἄνθρωποι! Ἐξ φο-

ρεαφόροι κρατοῦσι συνήθως αὐτὸ, καὶ ἐξ ἄλλοι συμ-
 δαχίζουσι διὰ τὰ τοὺς διαδεχθῶν, ἐνῶ ἐβδόμος τις
 προπορεύεται τὴν νύκτα πυρσοροῶν. Μεταλάττονται
 δὲ κατὰ διαστήματα, ὡς μεταλάττονται οἱ ἵπποι ἐν
 Εὐρώπῃ, καθ' ὠριμένους σταθμούς. Πολλὰκις ὁμοίως
 μένουσιν οἱ αὐτοί, μάλιστα τὴν νύκτα ὅτε ὁ καύτων
 εἶναι μετριώτερος, διατηροῦντες πάντοτε τὴν αὐτὴν
 προθυμίαν, ἐνισχυόμενοι ἀμοιβαίως διὰ προτροπῶν,
 ἐνίοτε δὲ καὶ δι' ᾄσμάτων μονοτόνων. Οἱ φιλόπονοι
 αὐτοὶ Ἰνδοί, ἥπιοι, πρᾶοι, καὶ ἀνταγαπώμενοι ὡς ἂν
 δελφοί, εἶναι τοσοῦτω ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἐπάγγελ-
 μάτων, ἐπάγγελμα τῆς φυλῆς τῶν αὐτῆς μεταδιδό-
 μενον ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν,
 ὥστε ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν συγκατατίθενται νὰ μετέλ-
 θωσιν ἄλλοι· σημειωτέον δὲ ὅτι τοιαύτη μεταβολὴ ἀ-
 παγορεύεται καὶ ἀπὸ αὐτῆς τὴν θρησκείαν τῶν ἐπὶ
 ποινῇ ἀτιμώσεως. Ἡ τροφή τῶν εἶναι ἀπλευστάτη
 καὶ ὅτον ἐνδέχεται λιτὴ τρώγουσιν ὀρίζιον καὶ πλα-
 κουντάρια ἐκ κριθῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀπώρας, καὶ λά-
 χανα, καὶ κάλαμον ζαχάρως. Ἐὰν δὲ θέλωσιν, ἐ-
 χουσι τὴν ἀδειαν νὰ φάγῃ καὶ κρέας προβάτων.

Ἐπὶ τοιούτων λοιπὸν φορεῖων ἀναβάντες, καὶ ὑπὸ
 τοιούτων ἀνθρωπομορφῶν ἵππων φερόμενοι, ἄς περι-
 εργασθῶμεν ὅσα ἶδε καὶ ὁ περιηγητὴς ἡμῶν, καὶ ἄς
 ἀκούσωμεν πῶς διηγεῖται αὐτὰ· ἀλλ' ἄς ἐνθυμώμεθα
 πάντοτε ὅτι αἱ περιγραφαὶ τοῦ ἀφορώτι πράγματα
 ὑπάρχοντα πρὸ τῆς ἐκπορεύσεως τῆς Λαχόρης ὑπὸ
 τῶν Ἀγγλῶν.

« Ἐρθασα, λέγει ὁ περιηγητὴς, εἰς τὸ στρατόπε-
 δον τοῦ Κ. Κλέρκ, πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας, κατεσκευα-
 σμένου ἐντὸς τῆς Λαχορικῆς ἐπικρατείας. Ὅτε τὴν
 παρελθούσαν ἐπέραν ἀνέβην εἰς τὸ κενοφανὲς ὄχημά
 μου ἀπεκοιμήθην εὐθύς. Ὡνειρεύθην δὲ ὅτι μὲ ἀνεδί-
 θαζον εἰς ὄρος ὑψηλότατον, ὅτι πολλάκις οἱ φορεαφό-
 ροι ὀλισθαίνοντες κατακρημνίζοντο μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνε-
 σηκόνοντο, ὅτι ἐρθασαμεν εἰς μέρος ὑψηλὸν ὅπου ὁ
 ἀὴρ ἦτον ὀξύτατος, καὶ ὅτι εἰσῆλθομεν εἰς πόλιν ἐξ
 αἰείαν, ὅτι ἡ πόλις, ἔρημος τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐρρου-
 ρεῖτο ὑπὸ στρατιωτῶν ἐρίππων, καὶ ὅτι ξενοδόχος
 τις Γάλλος ἦλθε νὰ μὲ ὑποδεχθῇ. Τὴν στιγμὴν ἐκεί-
 νην ἐξύπνησα· ἤνοιξα τὴν θυρίδα, κατέβην, καὶ τί
 ἶδον; Ἦμην περικεκυκλωμένος ἀπὸ δρυῖδας πυρσο-
 φόρους, ἐν μέσῳ πεδιάδος ἐρήμου, οἵτινες ἐμέλλον νὰ
 διαδεχθῶσι τοὺς φορεαφόρους μου. Ἐνῶ ἐξέταζον διὰ
 τοῦ βλέμματος τὰ πρόσωπά των, αὐτοὶ μὲ ἠτένιζον
 ἐπίσης μὲ ἦθος ἀπορίας καὶ τρόμου, ὡς ἂν ἐβλεπον
 μορμολύκειον· ὅταν δὲ ἐπροχώρησα πρὸς τινὰ ἐξ αὐ-
 τῶν, αὐτὸς ἀπεμακρύνθη ἐν ἀκαραίᾳ· ἴσως δὲν εἶχον
 ἰδεῖ ἄλλοτε Εὐρωπαῖον, καὶ μ' ἐξέλαβον ὡς ὃν ἄλλης
 φύσεως. Ἀναβὰς ἐκ νέου εἰς τὸ φορεῖόν μου,
 ἀπεκοιμήθην καὶ πάλιν· ἀλλ' αἰφνης μ' ἐξύπνισε κλό-
 νος σφοδρὸς· τὸ φορεῖόν εἶχε πίσει ἀπὸ τὰς χειρας
 τῶν ἱπποζυγίων μου, τὰ ὅποια ἐσπευδον νὰ τὸ σηκώ-
 σωσι φοβούμενα μὴ ὀργισθῶ· τοῦτο δὲ μὲ συνέβη τρίς
 τὴν νύκτα ἐκείνην. Τὸ πρωῒ, μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ
 ἡλίου, εἶδον βρίθουσιν τὴν πόλιν ἐλεφάντων, ἵππων,
 καὶ ἱππέων, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθασα εἰς τὸ στρατό-
 πεδον. »

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνταῦθα ὁ περιηγητὴς μὰς, παρκετού-
 μενος τῶν περὶ ἐθίμων καὶ περὶ τῶν καλλόνων τῆς
 ἰνδικῆς φύσεως περιγραφῶν του, βυθίζεται εἰς συζη-
 τήσεις πολιτικὰς, καὶ ἐξετάζει τὰς μεταξὺ τοῦ βα-
 σιλέως Σίρ Σιγκ, καὶ τοῦ πρέσβεως τῆς Μεγάλτης
 Βρετανίας σχέσεις, ἡμεῖς, μὴ θελοντες νὰ σφετε-
 ρισθῶμεν δικαίωματα πολιτικῶν ἡρημερίδων, καὶ οὖ-
 τω, ἀντὶ νὰ ἐρεθίσωμεν τὴν περιέργειαν, ἢ νὰ διαστει-
 λωμεν κατὰ μήκος τὰ χεῖλη τῶν φιλομειδῶν ἀναγνώ-
 στῶν μας, νὰ γείνωμεν αἵτιοι νὰ ἀναπετασθῶσιν ἄνω
 καὶ κάτω ὡς φρέατα πλατύτομα, παραιτούμεθα τῆς
 ἐπαναλήψεως τῶν συζητήσεων τούτων, καὶ παρακο-
 λουθοῦμεν αὐτὸν παρουσιαζόμενον εἰς τὴν Λαχορικὴν
 Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ὅπου ἄλλως θέλομεν ἀπαντήσῃ
 καὶ αὐθις τὸν τρομερὸν τοῦτον Ἡ. Κλέρκ.

« Ὅποιον θέαμα! λέγει· μόλις ἐπίστευσον τὴν μαρ-
 τυρίαν τῶν ὀφθαλμῶν μου. Πάντα ἦσαν περιλαμπῆ-
 λίθοι πολύτιμοι, καὶ χρώματα ζωηρότατα ἡττραπο-
 δόλουν πανταχόθεν. Εἰσῆλθομεν εἰς κῆπον ἀπέραν-
 τον, χλοερότατον καὶ μετὶ τῶν ἀνθρώπων κιτρίνων, ἐ-
 ρυθρῶν, λευκῶν, ῥοδαρῶν, χρυῶν, ἐπαργύρων, πρα-
 σίνων, καὶ κυανῶν, ὅλων δὲ πανόπλων καὶ φερόντων
 θώρακας ἀδαμαντοκαλλέτους, καὶ ἱμάτια ἀλλοχότου
 σχήματος. Ὅταν ἐφθάσαμεν ἐτηκώθησαν ἅπαντες, με-
 ταξὺ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ τεσσαρακοντούτης βασι-
 λεὺς, παχὺς, μικρὸς, ἀσχημας, καὶ καταπερορτισμένος
 ἀπὸ λαμπροτάτους πολυτίμους λίθους. Ἐλθὼν εἰς
 συναπάντησίν μας ἡτπάσθη τὸν Κ. Κλέρκ, μὰς προσε-
 κάλεσε νὰ καθήσωμεν ἐπὶ θρανίων ἀργυρῶν, αὐτὸς δὲ
 καὶ οἱ εὐνοῦστεροί του ἐκάθησαν ἀπέναντι, ἐπ' ἄλλων
 κατεσκευασμένων ἐκ φλωρίων ὀλλανδικῶν ἀναλυθέντων
 ἐπὶ τούτῳ, στηρίξαντες τοὺς πόδας ἐπὶ θρανιδίων ἐ-
 πίσης χρυσῶν. Τὰ φλωρία ταῦτα, φερόμενα ἐπίτηδες
 εἰς Λαχόρην ἐκ τῆς Βομβάνης ἐπὶ καμήλων καὶ ἡ-
 μιώνων, μεταβάλλονται εἰς σκεύη οἰκιακά. Ἀφ' ἧς
 στιγμῆς ἐπεζεύσαμεν, ἐβαδίζομεν ἐπάνω σαλίων
 κατιμυριῶν. Καθήμεναι ἐντὸς στοᾶς σκηνώματος
 πεπαλαιωμένου, παρετήρησα, ὅτι ὅλαι αἱ δίοδοι, αἱ
 δεινροστοιγίαι, καὶ αἱ πλατεῖαι, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλα τὰ
 μέρη ὅσα ἐβλεπον οἱ ὀφθαλμοί μου, ἦσαν ἐσκευασμέ-
 να μὲ σάβια πολυτελῆ. Ἴπποι δὲ μεγαλοπρεπῶς συν-
 εσκευασμένοι ἐσφάδαζον ἐπ' αὐτῶν. Ὁ κῆπος ἦτο
 πλήρης στρατιωτῶν σεσωρευμένων κατὰ γῆς, καὶ φε-
 ρόντων βέλη, τόξα, ἀσπίδας, ξίφη καὶ πυροβόλα. Μετὰ
 τὰς μεταξὺ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Κ. Κλέρκ συν-
 διαλέξεις, ἐφέρθησαν ἐνώπιόν μας τὰ δῶρα τῆς Ἀγ-
 γλικῆς κυβερνήσεως, ἦτοι σπάθη, ἐγχειρίδιον, ὑφά-
 σματα τινὰ, καὶ ἵπποι βαδίζοντες ἐπὶ σαλίων. Ἄλλ'
 ὁ βασιλεὺς μόλις ἐρρίψε τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῶν. Καὶ
 ὁμοῦ τὰ δῶρα ταῦτα ἐσήμαινον ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ κυ-
 βέρνησις τὸν ἀνεγνώριζεν ὡς ἡγεμόνα· ἀλλ' αἱ αὐλι-
 καὶ διατυπώσεις τῆς Λαχόρης ἀπαιτοῦσι τὴν φαινο-
 μένην ταύτην ἀδιαφορίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἄν-
 θρωποι τῆς ἐσχάτης τάξεως προσερχόμενοι ἀνά εἰς,
 καὶ κύπτοντες ἐδαφιαίως τὴν κεφαλὴν, ἐδίδον πρὸς
 αὐτὸν δύο ἢ τρεῖς ρουπιέδας· οὗτος δὲ λαμβάνων αὐ-
 τοὺς μηχανικῶς πῶς, τοὺς ἐρρίπτε πλεσίον τοῦ θρα-
 νίου του. Ὁ βασιλεὺς ἐξεπλήρου οὕτω πῶς καθή-

κοντα εἰσπράκτορος. Μετὰ ταῦτα, λαβὼν ἀπὸ τῆς χει-
ρα τὸν Κ. Κλέρκ, τὸν ὠδήγησε πρὸς τὸ ἀπέναντι
μέρος τοῦ σκηνώματος, διὰ νὰ δεῖξῃ πρὸς αὐτὸν τοὺς
ἵππους του. Τὸ ἔδαφος ἦτο καὶ ἐκεῖ κεκαλυμμένον
ἀπὸ σάβια· εἰσῆγοντο δὲ εἰς ἵπποι, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλ-
λον, κεκλεισμένους ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς. Τοῖς
πρώτου τὰ φάλαρα συνέκειντο ἐκ μακράνων καὶ μαρ-
γαριτῶν ἐξαιτίου μεγέθους· τὸ εἰσπίπειον ἦτο χρυσοῦν,
καὶ τὸ ἔμπροσθεν σφύριον ἐγχευατίζετο ἀπὸ μακ-
ράνων μετὰ ἀνὴρ, ὡς ἡλόν. Οὕτως τὸς ἐπικεισμένον,
ὁ βασιλεὺς διετάξε νὰ τὸν εἰς ἡλόν ἐντὸς δεξαμενῆς
ἀκαθάρτου, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἔρχετο μέχρι τῶν
γονάτων αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ἵππος ἐξαγριωθείς ἐπεδόθη εἰς
τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα λακτίσματα, ὥστε τὸ πολυτι-
μον ἐπίππειον του κατεδράχθη ὁλόκληρον. Ἐν τούτῳ
ἐράνη καὶ δεύτερος ἵππος λευκὸς μέγιστος, τοὺς πό-
δας ἔχων ἐρυθροβαφεῖς μέχρι γονάτων, καὶ φέρων
περὶ τὸν τράχηλον, τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ στέρνα, κο-
σμήματα χρυσᾶ καὶ ἀνθρακας ὑπερμεγέθεις. Μετὰ
ταῦτα ἔφερον καὶ τρίτον ἵππον ὡραιότατον καὶ ποι-
κιλοβαφῆ, καὶ ἀκολούθως πλῆθος ἄλλων. Οἱ οἱ δὲ ἐρ-
ρίπτοντο, κατὰ διαταγὴν ἀνακτορικὴν, ἐντὸς τῆς δε-
ξαμενῆς, καὶ ἀνεσύροντο μετ' ὀλίγον. Ἐπιστρέφοντες
δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν θέσιν ὅπου ἐκαθήμεθα κατ' ἀρ-
χάς, διήλθομεν διὰ πλῆθος ἀνθρώπων κομψῶς ἐνδε-
δυμένων, καὶ δι' ὀρχηστρίδων ἐτι κομψοτέρων, τῶν ὁ-
ποίων αἱ ῥίνες ἦσαν πλουσίως κεκοσμημέναι. Ἐπειδὴ
δὲ ἐφόρου ἀναξυρίδας στενὰς καὶ ἱμάτια βραχέα, τὰ
ἐξέλαβον κατὰ πρώτην ὄψιν ὡς ἄνδρες.

• Χθὲς τὸ ἐσπέρας ἐνῶ ἔγραφον ἐντὸς τῆς σκηνῆς
μου, εἰδοποιήθητι ὅτι ἐλθῆται τις νὰ με' ὁμιλήσῃ. Μετ'
ὀλίγον δὴ δύο ἄνθρωποι περικεκαλυμμένοι, ἐξ ὧν ὁ εἰς
ἦτο φακίρης, καὶ ὁ ἄλλος γυνὴ μεγαλόσωμος, κρα-
τοῦσα πυρσούς, καὶ τὴν ῥίνα, τὰς παρειάς, τὰ ὦτα,
καὶ τὰ μέτωπον ἔχουσα κατεστολισμένα, ἀνείξαντες
τὸ παραπέτασμα εἰσῆλθον. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ γυνὴ
ἤρχετο νὰ με' ἀποτείνῃ με' φωνὴν ὀξεῖαν, παρακλήσεις
ἢ παράπονα· ἀλλ' αἶφνης στραφεῖσα ἀπέδωκε τὸ κά-
λυμμα τῆς καὶ μετεμορφώθη, ὥστε ἀντὶ γυναικὸς ἴ-
δαν φακίρην ὁλόγυμον, ῥωμαλεόν, καὶ μακρόκομον,
χειρονομούντα καὶ φωνάζοντα. Ἐκ τούτου ἐνόησα ὅτι
ἦσαν μῆμοι. Σήμερον ἐπανῆλθε δις ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν
εἰς τὴν σκηνήν μου κορυθάντων καὶ ὑβρίζων με' καὶ
πρῶτον μὲν ἔφερε γένειον μακρὸν ἐπίσακτον, δεύτε-
ρον δὲ στολὴν βασιλικὴν ὁλοκέντητον καὶ πλουσίαν.

• Τὴν ἐπισύταν μᾶς προσεκάλεσεν ὁ βασιλεὺς νὰ
τὸν συνοδεύσωμεν εἰς τὸ κυνήγιον. Θέλεις δὲ ἐννοήσῃς
ὅποιοι ἦμεθα ὅταν σὲ εἶπω ὅτι τὸ μέτωπον τῆς φάλαγ-
γὸς μας συνεκροτεῖτο ἐκ πεντήκοντα ἐλεφάντων, πλου-
σίως συνεσκευασμένων καὶ περιχρυσῶν, ἐφ' ὧν ἐκα-
θήμεθα, καὶ ὅτι προηγούντα καὶ εἶπαντο ἡμῶν στίφη
ἵππεων μεγαλοπρεπεστάτων, καὶ πλῆθος πεζῶν φερόν-
των ἱέρακας περὶ τοὺς πεντακοσίους. Κατόπιν ἤρχετο
τάγμα στρατιωτῶν τακτικῶν, κρουόντων τύμπανα καὶ
σαλπίζόντων. Ὁ βασιλεὺς ἐπυροδόλει συνεχῶς, καὶ πο-
τὲ σχεδὸν δὲν ἤττόχησεν· ἐφάνευσεν δὲ ἑκατοντάδας ὀρ-
τύγων. Προχωρήσαντες εἰς μέρη δασώδη, ἀπηντήσαμεν
καὶ ἀγριοχοίρους, ἐξ ὧν ἐφονεύσαμεν ἕνα μόνον. »

Μία τῶν ἡμερῶν ὁ περιηγητὴς μᾶς προσεκάλεσεν,
ὁμοῦ με' τὸν πανταχοῦ παρόντα Κ. Κλέρκ εἰς τὴν
ἐσπερινὴν συνανταστροφὴν τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐν μέσῳ
ἀξιώματικῶν, τοὺς ἐδέχθη ἐν ὑπαίθρῳ, φεγγαροῦς οὐρα-
τῆς σεληνῆς, ἐντὸς ἀπεράντου αὐλῆς περιστοιχουμένης
ἀπὸ ὑψηλοῦς τοίχους, ἐπάνω τῶν ὁποίων ἔκειον ἀ-
πειρα φῶτα. Ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἦσαν καὶ
ζῶα· τριάκοντα περίπου ἵπποι μαύροι καὶ λευκοί,
καὶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καταπεφορτωμένοι ἀπὸ
λίθους πολυτίμους, ἐμάγευσεν τὰς ὄψεις μας. Ὁ βασι-
λεὺς, ἀφελὴς καὶ ἀπείριστος ὡς ἰδιώτης, τοὺς ὠδήγη-
σεν εἰς ἄλλην αὐλήν, ὅπου ἴδον δεξαμενὴν πλήρη
πτηνῶν ἐνύδρων, αὐλήν κατεστολισμένην ἀπὸ πλου-
σιώτατα ὑψίσματα, καὶ δροσιζομένην ἀπὸ ἀπειρα-
ρίθμους καὶ λεπτοτάτους πηδαλίας· περὶ δὲ τὴν δεξα-
μενὴν ἔκειντο χιλιάδες φιαλίδων ποικιλοχρόων δι' ὧν
ἡκτινοδόλει τὸ φῶς ἀσθενές ἀλλὰ γλυκύτατον, ὁμοιά-
ζον τὸ τῆς αὐγῆς. Πρὸς τὴν ἄκραν τῆς αὐλῆς, ἔκειν-
το σκηναὶ μεγαλοπρεπέσταται, κατεσκευασμέναι ἀπὸ
σάβια χρυσοῦρα. Ὁδηγούμενοι πάντοτε ἀπὸ τὸν
βασιλέα οἱ προσκεκλημένοι, ἐκάθησαν ἐπὶ ἀργυρῶν καὶ
χρυσῶν θρανίων, πλησίον τραπεζῶν ἐφ' ὧν ἦσαν πολ-
καὶ ὀπώρα καὶ φιάλαι περιέργου σχήματος, περιέ-
χουσαι οἶνον ἐπικαλούμενον βασιλικόν. Ὁ τρόπος τῆς
κατασκευῆς καὶ τὰ συστατικὰ αὐτοῦ ἦσαν γεγραμμέ-
να ἐφ' ἐκάστης φιάλης, καὶ ὑπογεγραμμένα ἀπὸ τὸν
ὑπουργόν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθη.
Προσεπιστημεῖντο δὲ καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν· ἐκάστη φιά-
λη ἐτιμᾶτο ἀντὶ τριακοσίων ρουπιέδων ἢ ἐπτακοσίων
ἐβδομήκοντα δραχμῶν· περιεῖχε δὲ κόνιν λίθων πολυ-
τίμων καὶ μαργαριτῶν. Οἱ λίθοι οὗτοι θεωροῦνται ὡς
τονικώτατοι. Τοιαύτη δὲ ἡ δριμύτης τοῦ οἴνου τούτου,
ὥστε ὁμοιάζεν ὀξὺ νιτρικόν.

• Ὁ βασιλεὺς προσέφερε, λέγει ὁ περιηγητὴς,
ἰδία χειρὶ ἐξ αὐτοῦ πρὸς τε τὸν πρέσβυν καὶ πρὸς
ἐμὲ, καὶ μᾶς παρετήρει περιέργως ὅταν τὸν προσ-
εγγίσταμεν μόνον εἰς τὰ χεῖλη· ἡ Μεγαλειότης του
ὁμοῦς ἐρρόφησεν ἀπνευστὶ ὁλόκληρον τὸ περιεχόμε-
νον τοῦ ποτηρίου του. Ἐν τῷ μετὰ τούτῳ ἦλθον
νέαι ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα, εὐμορροὶ, μικραὶ καὶ
λεπταὶ, ἐνδεδυμένοι πλουσιώτατα, καὶ κατεστολι-
σμένας ἔχουσαι τὰς ῥίνας, τὰς παρειάς, καὶ ἐν
γένει τὰς κεφαλὰς με' τόσα βαρύτιμα κοσμήμα-
τα, ὥστε μόλις διεκρίνετο ἡ φυσιογνωμία των. Περί
δὲ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ἔφερον ἀπειρα δακτυ-
λίδια καὶ μικρὰ κάτοπτρα· οἱ διαφανεῖς πέπλοι των
ἦσαν ἀργυρόχρυσοι καὶ ποικιλόχρωοι, καὶ τὰ ἄλλα
ἐνδύματα πολυτελέστατα καὶ κομψά. Προσερχόμεναι
ἀνὰ μία καὶ ἀνευ φόδου πρὸς τὸν βασιλέα ἐδίδον πρὸς
αὐτὸν ἕνα ἢ δύο ρουπιέδας, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐλάμ-
βανεν. ἐνῶ συνδιελέγετο μετὰ τοῦ πρέσβεως, με' με-
γίστην εὐμένειαν, ἔπειτα δὲ ἐκάθησαν. Μετ' ὀλίγον
ἤκουσθη μουσικὴ κλαυθμηρὰ, καὶ δύο ἐξ αὐτῶν σηκω-
θεῖσαι ἐχόρευσαν. »

Ἀπὸ τῆς Λαχόρης ὁ περιηγητὴς μας μεταβαίνει
καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου θέλομεν ἴτως
τὸν παρακολουθήσῃ ἄλλοτε. Αἱ Ἰνδίαί εἰναι τόπος
περιεργότατος καὶ διὰ τὴν φύσιν, καὶ διὰ τὰ ἔθνη, καὶ

διὰ τὰ ἔθιμα, ἀλλὰ καὶ ἀσπαστότατος διὰ τὸν πλοῦ-
τόν του. Ἐὰν ὁ ἡμέτερος Γαλανός, ἀγαπήσας τὴν
σοφίαν τῶν Γυμνοσοφιστῶν, ἔζησε τιμώμενος μεταξὺ
αὐτῶν, καὶ ἀπέθανεν εἰρηνικῶς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ
Γάγγου, ἄλλος ὁμογενής, προσωποποιῶν ἐν ἑαυτῷ,
πρὸ δύο σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων, τὴν ἀσυμπαθῆ
καὶ ἀναίσθητον θεικότητα, ὡς λέγουσιν οἱ Εὐρω-
ρωπαϊοί, τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος, προσέτιμῃσε τῆς σοφίας τὸ
ἀργύριον, καὶ ἐπέτυχε μὲν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ κατὰ
τὰς Ἰνδίας, ἀπέθανεν ὁμῶς θάνατον οἰκτρὸν. Τὸ 1683
τυχεδιώκτης τις Κεφαλλήν, υἱὸς ξενοδόχου, διατελέ-
σας μεσίτης παρὰ τῇ Ἀγγλικῇ Ἑταιρείᾳ τῶν ἀνα-
τολικῶν Ἰνδιῶν, κατώρθωσε νὰ ὀνομασθῇ πρωθυπου-
ργὸς ἐν Σιάμῃ, καὶ νὰ διευθύνῃ τὰς τύχας τοῦ μεμα-
κρυσμένου ἐκείνου Κράτους. Κατὰ προτροπὴν αὐτοῦ,
ὁ βασιλεὺς τῆς Σιάμης ἀπέστειλε πρεσβείαν πρὸς
Λοδοβίκον τὸν ΙΔ' τῆς Γαλλίας, ἣτις διεπραγμα-
τεύθη καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορικὴν συνθήκην μετὰ τῆς
κυβερνήσεως Ἰακώβου τοῦ Β'. Τὸ 1683 καὶ 1687
ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἀνταπέστειλε καὶ αὐτὸς δύο
πρεσβεῖας πρὸς τὸν συνάδελφόν του τῆς Σιάμης, καθὼς
καὶ στόλον μετὰ πέντε χιλιάδων στρατιωτῶν. Τὰ δύο
κυριώτερα φρούρια παρεδόθησαν εἰς αὐτοὺς, καὶ παρ'
ὀλίγον τὸ βασίλειον ἐκείνο νὰ γείνῃ ἐπαρχία Γαλλικὴ.
Ἄλλ' αἱ καταχρήσεις τῶν ξένων στρατιωτῶν ἐγέννη-
σαν ἐπανάστασιν καθ' ἣν ἐφονεύθη καὶ ὁ Ἕλλην ὑ-
πουργός.

N. Δ

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΑΓΡΑ ΦΑΛΑΙΝΗΣ. Ἐν τῷ ΙΕ'. Φυλλαδίῳ τῆς
Πανδώρας, ὠμιλήσαμεν περὶ κήτους τινὸς ἐμπήξαν-
τος, κατὰ τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν, τοὺς ὁδόντας εἰς
πρώραν σιδηρᾶν ἀτμοπλοίου, καὶ παρασύραντος αὐ-
τό. Σήμερον δὲ θέλομεν ἀναφέρει ἄλλην, ὁμοίαν σχε-
δὸν, περίστασιν, συμβᾶσαν τὸ 1822 ἔτος, πολὺ πε-
ριεργότεραν. Ἀτμόπλοίον τι, ἀναχωρήσαν ἀπὸ Κου-
βέκην μετέβαινεν εἰς Μοντερεάλην. Μετὰ τινῶν μελ-
λίων πλοῦν, παρετηρήθη ὅτι παρηκολουθεῖτο ἀπὸ μέ-
γαν ἰχθύν. Καὶ ἄλλοι μὲν ὑπέθεσαν ὅτι ἦτο ὁ γνωστό-
τατος κατὰ τὰ ἀρκτικά παράλια τῆς Ἀμερικῆς ὀχ-
λάσσιος ὄφις, ἄλλοι δὲ διίσχυρίζοντο ὅτι ἦτο κῆτος ἐκ
τοῦ εἴδους τῶν φαλαινῶν ὅλοι ὁμῶς συμφώνουν ὅτι τὸ
μῆκος του ὑπερέβαινε τοὺς τριάκοντα πόδας. Τὴν ἡ-
μέραν μάλιστα τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀτμοπλοίου εἰς Μον-
τερεάλην, ἐπλησίασε τοσοῦτον πρὸς τὸ παρὰ τὴν πό-
λιν πορθμεῖον, ὥστε εἶδον καλῶς οἱ ἐπιβάται τὸ μέ-
γεθος του. Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπὸ πρωῒας, δύο ναυτικοὶ
ἐμπειρότατοι, παραλαβόντες καὶ ὀκτὼ ναῦτας, ἐπέβη-
σαν τῆς μεγάλης λέμβου τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐπλευσαν
ταχέως πρὸς τὸ μέρος ὅπου εὕρισκετο τὸ κῆτος, καὶ
ρίψαντες ἄγκιστρον, συνέλαβον τὸ θηρίον. Ἄλλ' ἐ-
πειδὴ ἡ πληγὴ δὲν ἦτο βαθεῖα, ἡ φάλαινα, διατηροῦσα
θλὴν τὴν δυνάμιν της, ἐρρυσώληκεν, ἐναντίον τοῦ

ρεύματος μάλιστα, καὶ λέμβον καὶ ἀτμόπλοιον, δια-
τρέχουσα δέκα ἕως δώδεκα μίλλια τὴν ὥραν. Διὰ τὸ
κενοφανές τῆς περιστάσεως ταύτης συνέρρευσεν πλῆθος
ἀπειρον περὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Τὸ κῆτος πε-
ριέφερε τὸ ἀτμόπλοιον οὕτω πως ὡς μέχρι μεσημβρίας,
καὶ κατώρθωσε ἐπὶ τέλους ν' ἀπαλλαχθῇ τοῦ ἀγκί-
στρου. Ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἡμέραν Κυριακὴν, οἱ ναῦ-
ται ἐπιμένοντες, ἀνέλαβον ἀπὸ πρωῒας τὴν καταδίω-
ξιν. Μυριάδες θεατῶν εἶχαν συναθροισθῇ εἰς ἀμφοτέ-
ρας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ κατακλύσει τὰς ἐ-
πακτρίδας. Ὅταν οἱ μέλλοντες νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ
τοῦ θαλασσίου θηρίου εἰδοποιήθησαν διὰ σημάτων ὅτι
εὕρισκετο πλησίον νησιδίου τινός, ὠρμησαν κατ' αὐτοῦ
ἐπὶ ἀτμοπλοίου. Ἡ φάλαινα ἀνέβη τὸ ρεῦμα μετὰ
ταχύτητα τεραστίαν, ἐστάθη, κατέβη μετ' ὀλίγον, καὶ
ἐπλησίασεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Τότε, εἰς τῶν ἐν αὐ-
τῷ ἔρριψε τὸ ἄγκιστρον μετὰ τοιαύτην ὁρμὴν, ὥστ' ἐνε-
πύχθη βαθέως εἰς τὰς σάρκας τοῦ κήτους. Ὁ νικη-
τὴς ἐπήδησεν ἀμέσως ἐπὶ τῆς ράχews τῆς φαλαίνης,
καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτῆς, ἕως οὗ ἐφθασε συρομένη πλησίον
τῆς ξηρᾶς. Ἀλλὰ, καὶ ἡγκιστρωμένη ὡς ἦτο, ἐξηκο-
λούθησε νὰ νήχεται ἐπὶ πολλὰς ὥρας μετὰ μεγίστην
ταχύτητα, διευθυνομένη ἐνθεν κακεῖσε, καὶ ῥυσουλ-
κοῦσα πάντοτε τὸ ἀτμόπλοιον, ἀλλὰ τραυματιζο-
μένη ἀδιακόπως διὰ καμάκων.

Ἡ φάλαινα αὕτη εἶχε μῆκος τεσσαράκοντα δύο
ποδῶν καὶ ὀκτὼ δακτύλων.

ΕΠΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥΣ
ΙΠΠΟΠΟΤΑΜΟΥΣ. Περιηγητὴς τις Ἀγγλος, ὁ
Κ. Φινλαίυσων διαβεβαίωσεν, ὅτι οἱ ἵπποπόταμοι τοὺς
ὁποίους εἶδεν εἰς τὸ ἐν Ἰνδία βασίλειον τῆς Σιάμης,
θέλγονται παραδόξως ἀπὸ τὸν ἦχον τῆς μουσικῆς.
* Ἐνῶ, λέγει, ἐβαδίζομεν, περὶ δυσμᾶς ἡλίου, πα-
ρὰ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης Μυγγαβῆς, κρουομένων
τῶν τυμπάνων μας, παρετηρήσαμεν τοὺς ἵπποποτά-
μους ἀναβαίνοντας εἰς τὴν ἐπιράνειαν τοῦ ὕδατος καὶ
παρακολουθοῦντας τοὺς τυμπανιστάς. Ἐνίοτε δὲ ἐπλη-
σίαζον τοσοῦτον εἰς τὴν ὄχθην, ὥστε τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον
ἐξηκόντιζον διὰ τοῦ στόματός των μᾶς ἐβρεχεν. Ἐ-
μέτρησα μίαν ἡμέραν δεκαπέντε. Ὁ δὲ ὑπηρετὴς μου,
πυροβολήσας καθ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ἐπλήγωσε τὴν κεφα-
λήν του. Ὁ πληγωθεὶς, καταποντιζόμενος ἀφῆκε φω-
νὴν τόσον ὀξεῖαν, ὥστ' ἐν ῥίπῃ ὀφθαλμοῦ ὅλοι οἱ ἄλ-
λοι ἐγένον ἀφανταί.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΝ. Κατὰ τὴν 1. Ἰα-
νουαρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὸ ἐμπορικὸν ναυ-
τικὸν τῆς Ἑλλάδος συνέκειτο ἐκ 3,970 πλοίων, ἃ
ἐκ τόνων 264,981. Ἐπέβαινον δὲ αὐτῶν ναῦται
25,900.